

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบอบประชาธิปไตยยึดถือหลักแห่งอำนาจอธิปไตยของปวงชนเป็นเสมือนหัวใจของระบอบการเมือง กล่าวคือ ประชาชนเท่านั้นที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยการใช้สิทธิในการกำหนดตัวผู้ปกครองโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง (Election process) กระบวนการเลือกตั้งจึงเป็นกลไกสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พิจารณาเลือกสรรคู่แข่งทางการเมืองให้เข้ามารับผิดชอบหน้าที่ในการปกครองรัฐ การแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถกระทำได้ทั้งการเลือกตั้งผู้แทนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการถอดถอนออกจากตำแหน่งทางการเมือง การเลือกตั้งจึงนับว่าเป็นกลไกสำคัญในการเลือกสรรผู้นำหรือผู้ปกครองที่มีความสามารถและมีคุณธรรม ดังนั้นผู้ที่ประสงค์จะเสนอตัวเข้าแข่งขันเลือกตั้งเป็นผู้นำทางการเมืองจึงต้องเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน จะต้องมีความสามารถในการเสนอทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนในการเสนอตัวเข้าแข่งขัน อีกทั้งจะต้องทำให้ประชาชนเชื่อว่านอกจากเป็นผู้มีความรู้ความสามารถแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีคุณธรรมเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมอีกด้วย กระบวนการนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พิจารณาเปรียบเทียบคู่แข่งกันเพื่อให้อย่างมั่นใจว่าจะเลือกได้บุคคลที่เหมาะสมที่สุด (สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. 2547 : 220 – 221)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่อำนาจอธิปไตยมาจากประชาชน และการมอบหมายอำนาจจากประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดขึ้นอย่างเสรีและด้วยความสมัครใจ ถือได้ว่าเป็นหัวใจของประชาธิปไตย เพราะจะทำให้เกิดการติดต่อสื่อสาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารอันจะทำให้เกิดการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การตัดสินใจที่ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงถึงข้อเรียกร้อง ความต้องการ ความคิดเห็น ปฏิกริยาความพึงพอใจ และการตอบสนอง ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างสนับสนุนตลอดจนแสดงพันธะความรับผิดชอบระหว่างประชาชนกับผู้ปกครองรัฐบาลหรือตัวแทนของประชาชนพลเมือง (ปิยะนุช เงินคล้าย และคณะ. 2541 : 5)

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ รูปแบบการปกครอง กล่าวคือ หากเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ตั้งแต่การคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ บริหารกิจการสาธารณะของท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ เช่น การพูดคุยกันทางการเมือง การเขียนบทความหรือจดหมายแสดงความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ การร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการสนทนาทางการเมืองทางโทรทัศน์ หรือการร่วมตัวประท้วงในรูปของกลุ่มผลประโยชน์ และการแสดงทัศนคติทางการเมืองของประชาชนโดยการออกแบบสอบถาม (Poll) ความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะของรัฐ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นระบบระเบียบเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น กระทำผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารระดับท้องถิ่น การช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นตรวจสอบ ติดตาม การทำงานของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การชุมนุมประท้วงคัดค้านเรียกร้องหรือสนับสนุนต่อนโยบายการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จันทนา สุทธิจารี, 2544 : 410 - 415)

เทศบาลตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีหน้าที่จัดการบริการสาธารณะให้กับประชาชนในท้องที่โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนตามหลักประชาธิปไตยย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาระบบประชาธิปไตยในระดับชาติต่อไป

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นและด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตเทศบาลตำบลอู๋เม่า ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อประชาชนเพราะ ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากหมายความว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทางการเมืองและผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและสังคม แต่ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยแสดงว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และไม่ให้ความสำคัญในการการจัดกิจกรรมทางการเมืองในแต่ละครั้ง ซึ่งการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงนับได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า ในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นและด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลที่เกิดจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้แก่ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการสร้างแนวคิดใหม่ ๆ ให้ประชาชนได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ ในการเป็นพลเมืองอย่างแท้จริง เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเทศบาลตำบลอุ้มเม่าต่อไป

คำถามการศึกษา

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับใด
2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกันหรือไม่
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมุติฐานการศึกษา

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น แตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ทั้ง 12 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลอุ่มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1,218 คน จาก 1,218 ครัวเรือน (สำนักบริหารการทะเบียน. 2555 : 1)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ทั้ง 10 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลอุ่มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 301 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษามุ่งที่จะศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น เขตเทศบาลตำบลอุ่มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยศึกษาประเด็นหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นและด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ เขตเทศบาลตำบลอุ่มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2556

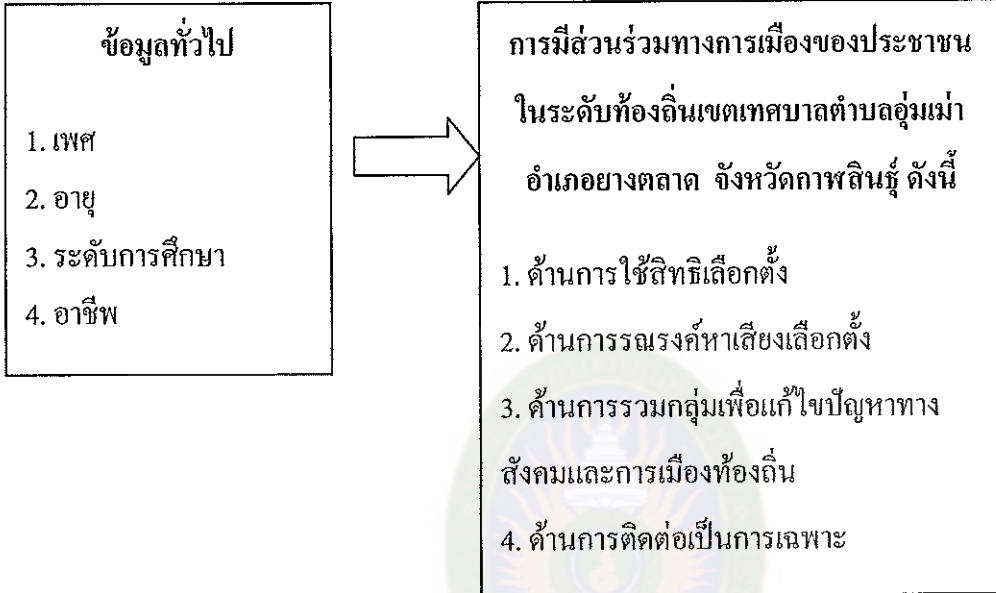
กรอบแนวคิดการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น เขตเทศบาลตำบลอุ่มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กรอบแนวคิดของ เวอร์บา และ ออเทอร์ (Verba and others. 1978 : 31-33 ; อ้างถึงใน วิทยา บุญยะเวชชีวิน. 2543 : 11) แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นและด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ

จากนั้นผู้ศึกษาได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิด ปรากฏดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลุ่มแม่ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 การใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการจัดกิจกรรมเลือกตั้งในชุมชน มีความสนใจในการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของท้องถิ่น การเข้าร่วมอบรมให้ความรู้เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนในท้องถิ่น การชักจูงประชาชนในหมู่บ้านให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเลือกตั้ง การร่วมดำเนินงานการจัดการเลือกตั้งภายในท้องถิ่น ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเลือกตั้งขึ้น

1.2 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการแจกใบปลิวรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การช่วยหาเสียงและสนับสนุนผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเข้าร่วมฟังปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง แก้ไขปัญหาการหาเสียงที่ทุจริต เช่น แจ็งการซื้อสิทธิขายเสียง

1.3 ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่น

หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมเพื่อรณรงค์การเลือกตั้ง เข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนรณรงค์หาเสียงการเลือกตั้ง การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจากนโยบายของทีมผู้สมัครรับเลือกตั้ง รับผิดชอบต่อผลการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อแสดงวิสัยทัศน์ให้ประชาชนรับทราบ ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์กับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการทำงานของสภาท้องถิ่น

1.4 ด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและจะเกี่ยวเนื่องกับประชาชนรายบุคคล ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือข้าราชการเพื่อแก้ไขปัญหาใด ๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการดำเนิน การกำหนดนโยบายของรัฐน้อยมาก โดยที่ในแต่ละสังคมการเมืองจะมีประชาชนบางกลุ่มเท่านั้นที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ประชาชน หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 บริบูรณ์ขึ้นไป ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตพื้นที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

3. เทศบาลตำบล หมายถึง องค์กรปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ประโยชน์การศึกษา

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นและด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ รวมทั้งข้อเสนอแนะของประชาชน เพื่อที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น